

Raadsvoorstel

Zaaknummer 610491

Onderwerp:

Invulling bod van Vijfheerenlanden voor duurzame opwek aan RES U16 (2030)

Vergaderdatum raad: 13 december 2022

Geheim: Nee

Steller: Pedro van Eeuwijk

Portefeuillehouder: Wethouder Van der Velden

Beslispunten

1. De rapportages: participatieve waarde evaluatie [PWE], het locatieonderzoek wind Vijfheerenlanden [MER] en het Versnellingsprogramma zon op dak [VZOD] gemeente Vijfheerenlanden vast te stellen.
2. Invulling te geven aan het RES-bod van 0,072 TWh door middel van de 3 huidige windturbines [Autena] (0,030 TWh) en het aandeel zon (op dak) in Vijfheerenlanden (0,029 TWh), aangevuld met het aandeel uit het Versnellingsprogramma Zon op Dak (0,014 TWh).
3. Het Versnellingsprogramma Zon op Dak [VZOD] uit te voeren en te monitoren.
4. Zoeklocatie 12 [Autena] als voorkeurslocatie aan te wijzen ten behoeve van onderzoek voor de ontwikkeling van 1 windturbine via een project m.e.r.
5. Zoeklocatie 10 [Tienhovenseweg/Bolgerijsekade] als alternatieve locatie aan te wijzen voor verder onderzoek via een project m.e.r.
6. De bovenstaande 2 onderzoeken via een project m.e.r. in 2023 te starten en er hierbij naar te streven dit in samenspraak met een lokaal bestuur te doen (conform het vastgestelde beleidskader energietransitie) van de betreffende zoekgebieden.
7. De bijgevoegde begrotingswijziging (ter verwerking van de uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid) op het programma Ruimtelijke ontwikkeling vast te stellen.
8. Het benodigde budget van € 235.000 per jaar van 2023 tot en met 2030 voor de uitvoering van het Versnellingsprogramma Zon op Dak en het in 2023 benodigde budget van € 200.000 voor het uitvoeren van 2 project MER onderzoeken ten laste te brengen van de van het Rijk vanaf 2023 te ontvangen uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid.
9. Medio 2024 aan de raad de uitkomsten van de 2 project m.e.r. onderzoeken aan de raad de voor te leggen.

Inleiding

Tijdens de raadsvergadering van 13 december aanstaande zet de gemeente Vijfheerenlanden een volgende stap in het proces om te komen tot meer duurzame opwek van elektrische energie. Bepaald niet de laatste stap, de energietransitie zal naar verwachting de komende decennia steeds opnieuw om besluitvorming vragen. Zeker gezien in het licht van berichtgeving dat de nationale en internationale klimaatdoelstellingen niet worden behaald. Steeds opnieuw zal het

daarbij gaan om de complexe afweging tussen de noodzaak van duurzame elektrische energie opwek, de draagkracht van het gebied en het draagvlak in de samenleving.

De besluitvorming op 13 december aanstaande geeft richting en inhoud aan de RES doelstelling van Vijfheerenlanden, 0,072 TWh duurzame elektrische opwek in 2030. De raad besluit met name in te zetten op invulling van het onbenut potentieel voor Zon op dak. Vooral grote(re) onbenutte dakvlakken komen in aanmerking, Vijfheerenlanden stimuleert de invulling van deze ruimte door o.a. voorlichting, ontzorging en subsidie.

De RES geeft naast de inzet op zon ook ruimte voor elektrische energie opwek door windprojecten. Vijfheerenlanden onderkent het belang van deze vorm van elektrische energie opwek en heeft daarom ook daarvoor kaders gesteld. De stap naar nieuwe elektrische energie opwek doormiddel van 'wind' wordt gezet als alternatief spoor naast 'zon' voor de opgave tot 2030. In hoeverre in tot 2030 windprojecten nodig zijn zal blijken uit jaarlijkse monitoring op het spoor 'zon'. Tegelijk is momenteel niet zeker of het (ruimtelijk) proces om tot ontwikkeling van een windlocatie te komen voor 2030 kan worden afgerond. Reden te meer om naast 'zon' nu ook in te zetten op 'wind'.

Het beleidskader energietransitie (BET) geeft de kaders waarbinnen windprojecten binnen Vijfheerenlanden gestalte kunnen krijgen. Naast het beleidskader is een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) uitgevoerd en een plan m.e.r. op 14 potentiële windlocaties. Hiermee is een rangorde aangebracht in de zoekgebieden.

Uw raad wordt nu gevraagd te besluiten welke zoekgebieden meegenomen worden in de project m.e.r. fase. Met dit besluit bepaalt u dus niet of Vijfheerenlanden windturbines gaat plaatsen, ook niet of Vijfheerenlanden locaties gaat ontwikkelen. U besluit wel tot nader onderzoek van locaties door middel van het uitvoeren van een project m.e.r. De project m.e.r. maakt duidelijk of en in welke omvang een locatie tot ontwikkeling kan worden gebracht. Het is dus mogelijk dat een locatie wel in de project m.e.r. fase wordt opgenomen maar toch niet tot ontwikkeling kan worden gebracht. Het is om die reden dat wordt voorgesteld naast de voorkeurslocatie ook een alternatieve locatie op te nemen in de project m.e.r. voor wind.

Na afronding van de project m.e.r. worden de resultaten aan uw raad voorgelegd. Zo blijft Vijfheerenlanden in regie op haar eigen opgave én wordt voorzien in een solide proces tot de opwek van 0,072 TWh tot 2030.

Beoogd effect

Een substantiële evenwichtige bijdrage te leveren aan duurzame opwek van elektriciteit om de CO₂ uitstoot te reduceren en daarmee het effect van klimaatverandering te verminderen.

Argumenten

1.1 De betreffende rapportages maken integraal onderdeel uit van het onderzoek naar de potentiële zoekgebieden wind.

Hierdoor is het duidelijk dat het totale onderzoek naar potentiële zoekgebieden wind zorgvuldig is uitgevoerd en dat deze als feiten dienen te worden gehanteerd. Daardoor dienen andere partijen deze zorgvuldigheid als ondergrens te hanteren.

2.1 Door de invulling is voor alle betrokkenen duidelijk hoe de invulling van het RES-bod vorm wordt gegeven.

Dit resulteert in een evenwichtige verhoudingsbalans van 42% wind en 58% zon, hetgeen de ideale verhoudingsbalans van 50%-50% benadert.

3.1 Door de uitvoering en de monitoring van het VZOD kan jaarlijks de bijdrage aan het RES-bod worden gemonitord

Door de jaarlijkse monitoring kan de inzet indien nodig worden bijgesteld.

4.1 Omdat het versnellingsprogramma ZOD geen absolute zekerheid geeft voor het behalen van het RES-bod is het nodig een zoekgebied aan te wijzen voor wind.

Door het aanwijzen van voorkeurszoekgebied 12 en het uitvoeren van een project m.e.r. wordt meer zekerheid geboden.

De aanwijzing van zoekgebied 12 is conform het Beleidskader energietransitie [BET], pagina 4 welke 10 november 2022 (geamendeerd) is vastgesteld. De potentiële ontwikkeling van 1 windturbine geeft daarnaast voldoende zekerheid bij het eventueel niet realiseren van het RES-bod.

5.1 Doordat zoekgebied 12 beperkingen heeft is de potentie onzeker.

De kans van slagen in zoekgebied 12 is onzeker, omdat de businesscase moeilijker is rond te rekenen voor 1 windturbine, met name vanwege de compensatie aan Eneco door windafvang en dat het in het 1200 m gebied valt ten opzichte van een woonkern en er al klachten zijn van de huidige 3 windturbines.

6.1 Als dit niet gelijktijdig wordt gedaan, zullen de kosten hoger zijn en de termijnen langer.

Vanwege krapte door de grote vraag vanuit gemeenten op een beperkt aantal adviesbureaus zijn de prijzen hoog en het aanbod laag. Dit heeft negatieve gevolgen voor kosten en doorlooptijden.

7.1 Deze uitvoeringsmiddelen zijn beschikbaar gesteld door het Rijk.

Per brief van 25 oktober 2022 heeft de Minister voor klimaat en energie de provincies en gemeenten geïnformeerd over de verdeling van de uitvoeringsmiddelen voor klimaat en energiebeleid. Dit betreft uitvoeringsmiddelen die in het Coalitieakkoord van het Rijk zijn gereserveerd voor de medeoverheden. Uitgangspunt hierbij was het advies “Van Parijs naar praktijk” van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat keert deze middelen uit. Voor de gemeente Vijfheerenlanden betreft dit een bedrag van minimaal € 949.000 per jaar voor de periode 2023-2030. In de begrotingswijziging worden daarom de lasten én de baten van het programma Ruimtelijke ontwikkeling (onderdeel duurzaamheid) verhoogd met een bedrag van € 949.000.

8.1 Deze aanwending valt binnen de doelstelling van de uitvoeringsmiddelen welke we van het Rijk ontvangen.

Deze uitvoeringsmiddelen dienen vooral te worden ingezet om te faciliteren, te ontzorgen en als subsidie om de stap naar verduurzaming te zetten (zie bijlage 01C). De uitgaven 2023-2030 voor de uitvoering van het Versnellingsprogramma Zon op Dak en de uitgaven 2023 voor het uitvoeren van de twee project m.e.r. onderzoeken resulteren in het versnellen van de energietransitie en dragen dus bij aan de doelstellingen van de RES.

8.2 Gelijktijdig kan ook aan de provincie een subsidieverzoek worden gedaan voor ondersteuning.

Als een subsidieverzoek wordt toegekend, kan het niet benodigde budget weer ingezet worden voor klimaat en energietransitie.

9.1 Via gelijktijdige voorstellen vanuit de 2 zoekgebieden heeft de gemeenteraad de mogelijkheid de voorkeurslocatie, en indien dit niet mogelijk is de alternatieve locatie, aan te wijzen voor ontwikkeling.

Door opnieuw - maar nu concreter - af te wegen of de voorkeurslocatie of de alternatieve locatie haalbaar is, heeft de gemeenteraad alle regie in handen.

Risicoparagraaf

2.1 Door precies op het gedane bod uit te komen, kan het risico om het bod niet gestand te doen, zich voordoen.

Er zijn met name in het versnellingsprogramma zon op dak externe factoren waar de gemeente geen invloed op heeft waardoor het bod niet geheel kan worden gerealiseerd, wat een negatief effect op het duurzame imago met zich meebrengt.

3.1 Uit monitoring van het versnellingsprogramma kan blijken dat de doelstellingen voor versnelling van Zon op Dak niet worden behaald.

Elk jaar wordt duidelijk welke afwijking er is op de doelstellingen van Zon op Dak en daarmee ook het beschikbare budget.

6.1 De mogelijkheid bestaat dat niet (tijdig) kan worden voorzien in een lokaal bestuur voor iedere te onderzoeken locatie.

Het initiatief tot de project m.e.r. komt binnen de kaders van het BET tot stand. Daarbij wordt dus gestreefd naar lokaal initiatief. Wanneer dit onverhoopt niet (tijdig) tot stand komt zal het college initiatief nemen.

8.1 Het begrote budget kan onvoldoende blijken te zijn om het doel te behalen.

Door stijging van materialen en arbeid is de bijdrage elk jaar minder groot waardoor de doelstelling buiten bereik komt. Dat zou betekenen dat er aanvullend budget op termijn benodigd blijkt te zijn.

Betrokkenheid pers

Informeren via besluitenlijst.

Informeren via persgesprek.

Informeren via persbericht.

Financiële paragraaf

De uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid worden door het Rijk verdeeld over alle gemeenten en provincies. Voor gemeenten is door het onderzoeksbureau AEF in samenspraak met VNG en leden een verdeelsleutel ontwikkeld. Het budget voor 2023 wordt via een vaste sleutel verdeeld. Ook voor de jaren 2024 en 2025 krijgen alle gemeenten minimaal het budget dat door het Rijk aan hen is toegekend voor het jaar 2023. De verdeling van de middelen waarmee het macrobudget vanaf 2024 groeit wordt echter nog nader uitgewerkt en zal deels worden gebaseerd

op basis van deze vaste verdeelsleutel (basisfinanciering) maar zal deels ook aansluiten bij de concrete klimaatplannen die gemeenten hebben. Inzet van het Rijk is dat deze laatste middelen tijdig kunnen worden toegekend. Het bedrag dat gemeenten in 2023 echter als basisfinanciering wordt toegekend is in principe ook het minimale bedrag dat gemeenten tot 2030 jaarlijks wordt toegekend. Het enige voorbehoud dat hierbij door het Rijk wordt gemaakt is dat de herijking kan leiden tot gewijzigde inzichten wat er nodig is aan middelen.

Participatieparagraaf

Inwoners binnen een straal van 1500 m binnen een zoekgebied zullen worden uitgenodigd om een lokaal bestuur te bemensen.

Duurzaamheidsparagraaf

Een substantiële evenwichtige bijdrage te leveren aan duurzame opwek van elektriciteit om de CO₂ te reduceren en daarmee het effect van klimaatverandering te verminderen.

Communicatieparagraaf

Na vaststelling zal met inwoners van een zoekgebied (binnen 1500 m) overleg worden opgestart om samen met hen het vervolg te bespreken en de mogelijkheden van lokaal eigendom. Dit conform de lijn van het vastgestelde beleidskader energietransitie.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vijfheerenlanden,

de secretaris,

de burgemeester,

N. (Nanette) van Ameijde-Poortman

S. (Sjors) Fröhlich

Bijlagen

Bijlage 01A	20221024 Eindrapport PWE Windenergie in Vijfheerenlanden
Bijlage 01B	Locatieonderzoek wind gemeente Vijfheerenlanden
Bijlage 01C	Versnellingsprogramma zon op dak [VZOD] gemeente Vijfheerenlanden
Bijlage 03	Verwacht verloop opwek duurzame elektrische energie in Vijfheerenlanden 2022-2030
Bijlage 05	PS2022MM46-01 SV Tussenbalans Regionale Energie Strategieën provincie Utrecht
Bijlage 06	Persbericht 221129 gemeenteraad buigt zich over duurzame energieopwek via zon en wind

Bijlage 07A	610491 Begrotingswijziging opwekken duurzaam RES 2022
Bijlage 07B	Brief medeoverheden uitvoeringsmiddelen KE beleid
Bijlage t.k.n. 1	Beleidskader Energietransitie Vijfheerenlanden V22.11.22 (amendement en motie verwerkt definitief)
Bijlage t.k.n. 2	Leefomgeving – Windenergie en natuur – 221102 (NIEWHOL)
Bijlage t.k.n. 3	Geluidsapp voor omwonenden windturbines

